

МАНИФЕСТ

ЮРИСТИ ПО ТРУДОВО И СОЦИАЛНО ПРАВО ОТ ЦЯЛА ЕВРОПА

ПРИЗОВАВАТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ДА ЗАЧИТА И НАСЪРЧАВА ОСНОВНИТЕ СОЦИАЛНИ ПРАВА

ПО-СПЕЦИАЛНО ПО ОТНОШЕНИЕ НА ВСИЧКИ СВЪРЗАНИ С КРИЗАТА МЕРКИ

- 1) Икономическата и финансова криза и нейните антисоциални последици трябва да се разглеждат в по-широк контекст. Погледнато в исторически и общ план, поуците от опита на двете световни войни накараха Международната организация на труда да приеме през 1944 г. т.нар Филаделфийска декларация, в която изрично се посочва, че
 - трудът не е стока;
 - свободата на изразяване и сдружаване е необходимо условие за постоянен прогрес;
 - бедността, независимо къде съществува тя, представлява опасност за просперитета навсякъде.
- 2) На европейско равнище, след Втората световна война, текстът на тази декларация се превърна в основа на европейското трудово и социално право и, в същото време, в негласно приета - а често и съвсем явно изразявана - отправна точка за изграждане на крехкия "европейски социален модел" на ЕС.
- 3) В обръщението си към Европейския парламент на 14 септември 2011 г. генералният директор на МОТ Хуан Сомавия заяви: *„Спазването на основните принципи и права на работното място не подлежи на преговори: това важи дори във времена на криза, когато възникват много въпроси относно справедливостта. Това е особено важно в страни, които трябва да приемат мерки за строги икономии. Не можем да използваме кризата като извинение за незачитане на международно договорените трудови стандарти.“*
- 4) По време на срещата на министрите на труда и заетостта на държавите от „Г-20“, проведена на 26-27 септември 2011 г. в Париж, една от ключовите препоръки беше за „насърчаване на ефективното прилагане на социалните и трудови права и гарантиране на зачитането на основните принципи и права на работното място“¹ която бе подкрепена в Декларацията на държавните

¹ http://www.ilo.org/global/about-the-ilo/how-the-ilo-works/multilateral-system/g20/WCMS_164260/lang--fr/index.htm

глави на страните от Г-20, приета на срещата на върха в Кан от 3-4 ноември 2011 г.² (G20 2011b).

5) По време на срещата на Г-20, проведена в Гуадалахара (Мексико) на 17-18 май 2012 г. министрите на труда и заетостта посочиха в заключенията си *„ние вярваме, че икономическият растеж трябва да се основава на качествена заетост, което означава работни места в официалния сектор, социална сигурност, достойни доходи и пълна защита на трудовите права“*. Министрите потвърдиха отново *„важността на съгласуването между политиките за растеж и заетост, както и между макроикономическите политики и политиките по заетостта на национално и международно ниво.“*³

б) Данните обаче сочат, че от края на 2008 г., когато започна икономическата криза,

- европейските и национални публични органи и националните законодатели са предприели редица мерки за повишаване гъвкавостта на бизнеса, включително чрез изменения на националното трудово законодателство,
- в някои случаи са предприети реформи на общото трудово законодателство, преди икономическата криза, уж с цел да се „модернизира“ трудовото законодателство,
- в някои държави смяната на правителството доведе до ускоряване на драстични промени в трудовото законодателство, като дори са заобиколени консултациите със социалните партньори, по-специално със синдикатите,
- в други случаи структурните реформи бяха изисквани или дори принудително наложени на държавите-членки от „Тройката“, състояща се от Международния валутен фонд (МВФ) и двете институции на ЕС - Европейската комисия и Европейската централна банка (ЕЦБ).

Тези мерки, вместо да разрешат икономическата и финансова криза, всъщност я задълбочиха, като сега заплашват жизнеспособността не само на социална Европа, но и на по-широкия проект на европейската икономическа и политическа интеграция.

7) Юристите по трудово и социално право от цяла Европа, които са подписали това становище, изразяват своята дълбока загриженост във връзка с предприетите мерки и техните последици по отношение на най-актуалните - и взаимно свързани - правни, икономически и политически развития в ЕС:

- Настоящата финансова и икономическа криза в много държави поставя под силен натиск работещите и правата на работещите;
- Подкопават се не само практиките на колективно договаряне; подета бе и систематична атака срещу колективното договаряне, което води до разрушаване на институциите, механизмите и основните принципи на

² <http://www.g20-g8.com/g8-g20/g20/english/for-the-press/news-releases/cannes-summit-final-declaration.1557.html>

³ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/131076.pdf

колективното трудово договаряне (например чрез въвеждане на забрани за браншово договаряне, възможности за отклонение в посока надолу от колективно договорените минимални стандарти чрез индивидуалните трудови договори и т.н.);

- „Тройката“ налага на определени държави-членки крупна и понякога драстична дерегулация на трудовите пазари и системите за социална закрила, което води до отслабване на синдикатите, нарастване на незащитената заетост, несигурност и висока безработица, нарастваща бедност и социално напрежение;
- Такива драстични мерки за строги икономии в областта на труда водят до отхвърляне на Европа и европейските ценности, както и до развитието на ксенофобия, особено насочена срещу малцинствата, и по този начин застрашават мира в Европа.

8) В тази връзка юристите по трудово и социално право, които са подписали това становище, призовават Европейския съюз и неговите институции да зачитат и насърчават:

- ценностите, залегнали в Лисабонския договор, за „зачитане на човешкото достойнство, свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и зачитането на правата на човека“ (член 2 от Договора за ЕС),
- задълженията си да „работят за устойчивото развитие на Европа, основаващо се на балансиран икономически растеж и ценова стабилност, силно конкурентна социална пазарна икономика, която има за цел пълна заетост и социален прогрес, и високо равнище на защита и подобряване качеството на околната среда“ (чл. 3, ал. 3 от ДЕС)
- основните социални права, гарантирани в правнообвързващата Харта на основните права на Европейския съюз (член 51, ал. 1 ХОПЕС), по-специално правото на колективни преговори и действия, които да се тълкуват съгласно съответните конвенции на МОТ, ратифицирани от всички държави-членки на ЕС (чл. 53 ХОПЕС), защита в случай на неоснователно уволнение, и социално осигуряване и социална помощ.

9) Подписалите този документ призовават държавните и правителствените ръководители, особено в качеството им на членове на една от институциите на ЕС - Европейския съвет, да гарантират по ясен и недвусмислен начин правнообвързващата рамка и по-конкретно насърчаването на основните социални права на работещите и техните представители.

10) По-конкретно, основните социални права на работниците и техните представители не следва да са подчинени нито на икономическите свободи на вътрешния пазар и законодателството за конкуренцията, нито на мерките за строги икономии, независимо дали те се основават на бюджетна политика или на финансова помощ. Напротив, тези основни социални права трябва да бъдат изцяло признати като необходимо предварително условие за стабилното и устойчиво икономическо и социално развитие и напредък на Европейския съюз и неговите държави-членки. Високите трудови и социални стандарти трябва да играят решаваща роля за възстановяване на

баланса в икономиката, подкрепа на доходите и насърчаване на инвестициите в изграждане на капацитет.

- 11) Сегашната Европейска комисия, заедно с „Тройката“, в момента не спазва основните елементи на Европейския социален модел и духа на Филадельфийската декларация. Съответно социалният модел е подложен - на фона на практическо мълчание – на пълен разпад , а в крайна сметка, може би, и на унищожаване. Ако Европейският социален модел се провали, как е възможно „европейският проект“ като цяло да успее?
- 12) Подписалите това становище се противопоставят, както на такова отношение, така и на мерките, до които то води. Ние призоваваме ЕС и неговите институции да възобновят пълното спазване на своите законови задължения и политически цели и да поемат отговорност за устойчива Социална Европа

януари 2013